

1359 (2021-2022) – Nr. 1
ingediend op 4 juli 2022 (2021-2022)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Johan Deckmyn en Karin Brouwers

over Oekraïne

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme:

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Staf Aerts, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Orry Van de Wauwer, Loes Vandromme;
Jean-Jacques De Gucht, Marino Keulen;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneeckhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting door minister-president Jan Jambon	4
1.1. Humanitaire wantoestanden en opvang vluchtelingen	4
1.2. Tijdelijke handelsliberalisering voor Oekraïense producten.....	5
1.3. Zesde sanctiepakket	5
1.4. Oekraïens graan.....	6
1.5. Afhankelijkheden op het gebied van voedsel	6
1.6. Lokale voedselstrategieën	6
1.7. Positie Vlaamse landbouwers	6
1.8. Energie	7
1.9. Faciliteit voor Veerkracht en Herstel	7
1.10. EU-Lidmaatschap	7
1.11. Heropbouw van Oekraïne	8
1.12. Contact met de zaakgelastigde	9
1.13. World Economic Forum	9
1.14. Crisisoverbruggingsrecht.....	9
2. Vragen van de leden.....	9
2.1. Tussenkoms van Bart Tommelein	9
2.2. Tussenkoms van Karin Brouwers	10
2.3. Tussenkoms van Johan Deckmyn	11
3. Antwoorden van de minister-president.....	11
3.1. Inzet lokale besturen	11
3.2. Met één stem spreken	11
3.3. Brandstoftoevoer via havens en via de pijplijn	12
3.4. Krijgsgevangenen	12
3.5. Energietekort.....	12
3.6. Confiscatie Russische goederen.....	12
3.7. Economische gevolgen voor Vlaanderen	12
3.8. Diplomatieke vertegenwoordiging in Oekraïne.....	12
3.9. Opvang van Oekraïeners bij privépersonen.....	12
3.10. Houding van Servië in het conflict	13
Gebuurde afkortingen.....	14
Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op 14 juni 2022 hield de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme een gedachtewisseling over Oekraïne met minister-president Jan Jambon. Vooraf konden de fracties vragen indienen. Ook twee vragen om uitleg (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2021-22, nr. 2985 en nr. 3005) zijn omgezet naar de gedachtewisseling.

Het document met de vragen is beschikbaar op de [dossierpagina](https://www.vlaamsparlement.be/dossierpagina) op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door minister-president Jan Jambon

Intussen is de kaap van honderd dagen sinds de Russische inval in Oekraïne gepasseerd, een inval die Europa en de rest van de wereld met verstomming sloeg, zegt minister-president *Jan Jambon*. De Russische bedreiging in Kiev en omstreken lijkt weliswaar wat verminderd, maar in andere gebieden verwierf Rusland het overwicht of boekt het winst. Na de val van Marioepol wordt nu in Oost-Oekraïne, in de streek van Severodonetsk, zwaar gevochten, met onder meer bombardementen op sleutellocaties. Enkele plaatsen lijken het slachtoffer te worden van hun geostrategische ligging. De situatie verandert dagelijks, maar de zwaarste strijd concentreert zich momenteel op de oostelijke regio's Donetsk en Luhansk. Het einde van de oorlog lijkt niet meteen in zicht.

1.1. Humanitaire wantoestanden en opvang vluchtelingen

De minister-president nam kennis van de schrijnende bevindingen van mensenrechtenorganisatie Disability Rights. Veel mensen met een beperking, onder wie kinderen, worden aan hun lot overgelaten. Vrouwen met een beperking lopen bovendien een verhoogd risico op verkrachting en seksueel geweld. Het zijn tragische toestanden. De minister-president steunt daarom volmondig het aandringen van het VN-comité om gerichte maatregelen te nemen om deze groep burgers te helpen.

Daarnaast ervaren vrouwen die slachtoffer werden van verkrachtingen door Russische soldaten in Polen problemen om geaborteerd te worden. Vlaanderen is sinds lange tijd een vurig pleitbezorger van het recht op seksuele en reproductieve gezondheid en ijvert hier onverminderd voor.

In oorlogstijden is het niet eenvoudig om een volledig en correct beeld te krijgen van wat zich afspeelt op het terrein. Er is geen diplomatieke vertegenwoordiging in Oekraïne en ook de Belgische ambassade in Kiev is ondertussen gesloten. Niettemin probeert men zicht te krijgen op de werking van de ngo's die actief zijn op het terrein.

Begin maart, zeer snel na de start van het conflict, stelde de minister-president fondsen ter beschikking voor humanitaire noodhulp aan de Oekraïense bevolking. Dat verliep enerzijds via een Poolse hulporganisatie en anderzijds via het Rode Kruis. Deze fondsen beogen het humanitaire leed van de Oekraïense bevolking toch enigszins te verzachten. Hij denkt dat dit een goede uiting is van onze solidariteit met het Oekraïense volk en meent dat dit concrete hulp biedt op het terrein.

Meer dan zes miljoen mensen zijn Oekraïne intussen ontvlucht en worden voor een deel ook in Vlaanderen opgevangen. Het klopt dat de voorfinanciering voor REACT-EU om dit te ondersteunen verhoogd is, het gaat evenwel niet om nieuwe middelen die aan de lidstaten worden toegekend, enkel om een flexibelere inzet van eerder toegewezen budgetten. Die bijkomende flexibiliteit is vooral interessant voor grote, vaak Oost-Europese landen die over aanzienlijke cohesie-enveloppes beschikken en minder voor kleinere landen als België met kleinere enveloppes waarvan de besteding ook vaak lang vooraf wordt vastgelegd. Vlaanderen heeft deze

verhoogde flexibiliteit gesteund aangezien het voor een aantal Oost-Europese landen die nu erg veel Oekraïense ontheemden opvangen, oplossingen kan bieden. Principieel staat Vlaanderen wel kritisch ten opzichte van het toenemende 'crisisgebruik' van cohesiemiddelen. Structuurfondsen zouden vooral moeten worden ingezet om structurele problemen aan te pakken.

1.2. Tijdelijke handelsliberalisering voor Oekraïense producten

Men wil intussen vermijden dat de Oekraïense economie implodeert. Daarom heeft de Europese Raad een verordening aangenomen die een tijdelijke liberalisering van de handel en andere handelsconcessies mogelijk maakt voor bepaalde Oekraïense producten. De impact van die maatregel op Vlaanderen en Vlaamse ondernemingen is nog onduidelijk. De tarief liberalisering is pas ingegaan, dus het is in dit stadium te vroeg om uitspraken te kunnen doen over de concrete impact. Maar men mag de potentiële impact van deze maatregel niet overschatten. Veel van de handel met Oekraïne was al geliberaliseerd, en noch Rusland noch Oekraïne staat in de top tien van onze grootste handelspartners. Samen waren die twee landen in 2021 goed voor slechts 1,21 procent van de totale Vlaamse uitvoer en 1,93 procent van de totale Vlaamse invoer.

1.3. Zesde sanctiepakket

De minister-president deelt de bezorgdheid van de commissie over de repercussies van de oorlog en de handelssancties op de Vlaamse economie en volgt dit van nabij. Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen de directe en de indirecte impact.

Qua directe impact treft het invoerverbod op ijzer-, staal-, steenkool-, en petroleumproducten vooral het Russische regime, maar het creëert natuurlijk ook een – weliswaar beperktere – kost voor de Vlaamse ondernemingen en de Vlaamse havens.

Qua indirecte impact leidt het conflict, samen met de corona-opstoot in China, tot een verstoring en soms zelfs een onderbreking van de globale aanvoerketens. Grote prijsstijgingen voor grondstoffen en verpakkingen zijn daarvan het onvermijdelijke gevolg.

Onder het vijfde sanctiepakket was al beslist dat alle EU-havens gesloten zouden worden voor Russische vaartuigen. Het zesde sanctiepakket voegt daar nog specifieke restricties bij op de invoer van petroleumproducten. In 2021 voerde Vlaanderen nog voor ongeveer 2,4 miljard euro aan petroleumproducten in vanuit Rusland. De Vlaamse ondernemingen krijgen nu, bij wijze van transitieperiode, enkele maanden tijd om andere leveranciers te zoeken.

Het zesde sanctiepakket heeft betrekking op olie en olieproducten die via maritieme weg ingevoerd worden en er is een tijdelijke uitzondering ingevoerd voor ruwe olie die de EU binnenkomt via pijpleidingen. Die uitzondering is bedoeld voor de zogenaamde 'landlocked' EU-lidstaten, die wegens hun geografische ligging geen alternatieven hebben, met name Tsjechië, Slowakije en Hongarije.

Deze tijdelijke uitzondering mag niet tot een verstoring leiden van het gelijke speelveld. België heeft dit dan ook duidelijk benadrukt op de Europese Raad. Er waren overigens lange tijd twijfels over het invoeren van deze importban op Russische olie, maar deze maatregel biedt natuurlijk wel het voordeel van de duidelijkheid. Iedereen beseft dat dit ook voor Vlaanderen tot een uitdagende situatie zal leiden. Uiteraard zal men de prijzen van olie blijven monitoren.

1.4. Oekraïens graan

Uitvoer van graan via de haven van Odessa is momenteel niet mogelijk. De militaire agressie van het Russische regime resulteert vandaag in de vernietiging en de illegale toe-eigening van Oekraïense landbouwproducten. Het is een Europese prioriteit om de situatie zo snel mogelijk te deblokken. De Europese Commissie lanceerde onlangs het voorstel tot de oprichting van zogenaamde solidarity lanes. Die moeten het mogelijk maken om Oekraïens graan naar de EU te transporteren. In het voorstel van de Europese Commissie voor solidarity lanes worden vier concrete elementen aangereikt: ten eerste een matchmaking platform voor bedrijven gericht op het vrijmaken van bijkomende transportcapaciteit; ten tweede het verhogen van de capaciteit van transportnetwerken en 'transshipment' terminals; ten derde meer flexibiliteit bij de behandeling van deze goederen door douaneautoriteiten en tot slot een betere coördinatie van de opslagcapaciteit in de EU.

1.5. Afhankelijkheden op het gebied van voedsel

De situatie in Oekraïne leert eens te meer dat de diversificatie van toeleveringsketens nodig is om ongewenste afhankelijkheden te voorkomen. Vergeet ook niet dat het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid nog altijd een van de grootste posten binnen de Europese begroting is. Net zoals in de discussie over de open strategische autonomie is de conclusie dat men vooral moet inzetten op een diversificatie van aanvoerketens, omdat een volledige onafhankelijkheid in de wereld van vandaag realistisch noch wenselijk is. Vooral in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid bestaan er mogelijkheden om de eigen productie van plantaardige eiwitten te stimuleren, onder meer via steun die gekoppeld is aan de productie van deze gewassen. In maart riep een coalitie van lidstaten de Commissie op om een EU-eiwitstrategie te ontwikkelen. Vlaanderen heeft deze oproep gesteund en ontwikkelde alvast een eigen strategie om de afhankelijkheid van de import te verminderen.

Er is ook aangekaart dat er een veerkrachtiger Europees voedselbeleid moet komen. De Europese Commissie lanceerde in 2020 de strategie 'Van Boer tot Bord'. Die moet een verdere transitie naar een duurzaam voedselsysteem binnen de EU garanderen en schuift heel wat acties naar voren, voor landbouwers en andere spelers in de keten.

1.6. Lokale voedselstrategieën

Er werd ook gepeild naar lokale voedselstrategieën. De Europese Commissie waakt natuurlijk over de naleving van de regels van de interne markt. Men kan de lokale voedselvoorziening wel stimuleren, maar dat moet gebeuren zonder de regels van de interne markt te schenden.

1.7. Positie Vlaamse landbouwers

Ook de positie van de Vlaamse landbouwers baart zorgen. In dat verband kan de minister-president melden dat de Commissie in maart van dit jaar een steunpakket van 500 miljoen euro aangenomen heeft ter ondersteuning van landbouwers. Ze moeten immers afrekenen met gestegen prijzen voor meststoffen en energie, en ze worden uiteraard ook getroffen door de sluiting van bepaalde exportmarkten. Vlaanderen ontving uit dat Europese steunpakket ongeveer 2,7 miljoen euro. Minister Jo Brouns werkt momenteel de exacte voorwaarden en modaliteiten uit waaronder die steun toegekend zal worden. De Vlaamse Regering heeft de intentie om gebruik te maken van de mogelijkheid om tot 200 procent cofinanciering te voorzien, waardoor in totaal een budget van ongeveer 8,1 miljoen euro beschikbaar zal zijn voor de hardst getroffen landbouwers. Voor bijkomende vragen hierover verwijst de minister-president naar minister Jo Brouns.

1.8. Energie

Vlaanderen heeft al verschillende maatregelen genomen die op korte termijn de energieprijzen doen dalen voor Vlaamse gezinnen en bedrijven, maar die ook op langere termijn een structurele oplossing kunnen bieden. De minister-president vermeldt de grotere ondersteuning voor de installatie van warmtepompen en voor de renovatie van woningen. Op die subsidie wordt massaal ingetekend.

Om de bedrijven verder te steunen, is de mogelijkheid voor een overbruggingslening verlengd, op basis van het soepelere kader voor staatssteun. VLAIO, het Agentschap Innoveren en Ondernemen, heeft het budget voor de overbruggingslening opgetrokken tot 200 miljoen euro.

Bij de ondersteuning van bedrijven neemt de economische taskforce een coördinerende rol op, FIT en VLAIO zijn hier de trekkers. De bedoeling van dit overleg is om een platform te bieden waar economische actoren hun behoeften, noden en suggesties kunnen delen. Het is jammer genoeg een illusie om te denken dat de Vlaamse Regering, of welke overheid dan ook, de enorme uitdagingen waar bedrijven, maar ook burgers, vandaag mee kampen, kan wegnemen. Wat wel mogelijk is, is binnen de Vlaamse bevoegdheden kijken waar men op pragmatische wijze antwoorden kan bieden op concrete problemen die zich voordoen. Tegelijkertijd kan de Vlaamse Regering ook helpen om eventuele pijnpunten aan te kaarten bij andere overheden.

Op 18 mei stelde de Europese Commissie het plan 'REPowerEU' voor: een strategie om de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen snel te verminderen en de groene transitie te bespoedigen. Dat plan zet in op drie dimensies. Ten eerste is er een diversifiëring van energiepartners. Ten tweede wil men de doelstellingen rond energie-efficiëntie en hernieuwbare energie op de langere termijn verder optrekken. En ten derde stelt de Commissie ook een geleidelijke verplichting voor om zonnepanelen te leggen op bepaalde gebouwen.

1.9. Faciliteit voor Veerkracht en Herstel

De Europese Commissie wil de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht gebruiken als katalysator voor REPowerEU. Zij stelt voor om gerichte wijzigingen aan te brengen aan de betrokken verordening. Een van deze voorgestelde wijzigingen zou lidstaten die hun Herstel- en Veerkrachtplannen aanpassen, verplichten om ook een specifiek REPowerEU-hoofdstuk in te dienen. Dat hoofdstuk zou dan maatregelen en acties moeten bevatten om de REPowerEU-doelstellingen te realiseren.

Over de betrokken voorstellen van de Europese Commissie, waaronder ook de financieringsbronnen, wordt momenteel volop overlegd binnen de Raad ECOFIN en in het Europees Parlement.

De intra-Belgische besprekingen over een aangepast Plan voor Herstel en Veerkracht en de koppeling met REPowerEU zijn op 7 juni gestart. Vlaanderen is hier nauw bij betrokken en zal dus ook de nodige inhoudelijke inbreng doen. Hierin zijn twee punten voor de minister-president cruciaal: het Vlaamse aandeel in de Belgische Herstel-en-Veerkracht-portefeuille mag niet dalen en de al erg grote administratieve rapportering en monitoringlast mag niet stijgen.

1.10. EU-Lidmaatschap

Het EU-lidmaatschap voor Oekraïne, Georgië en Moldavië is eveneens een thema in de ingediende vragen. De discussies over deze kandidaturen zijn gestart, zowel binnen de Europese Commissie als op ambassadeursniveau in de Raad van de EU.

De Commissie is nu eerst aan zet en stelt een advies op over de geschiktheid van de kandidaturen. Dat advies is te verwachten tegen 17 juni. Vervolgens moet de Raad met unanimititeit beslissen. In eerdere debatten bleken de Ieren, Esten, Letten, Litouwers, Polen, Slovaken en Slovenen resoluut te gaan voor de toekenning van de status van kandidaat-lidstaat aan Oekraïne. België zit eerder in het kamp van zij die ervoor pleiten om de geloofwaardigheid van de EU te vrijwaren en dus geen beloftes te doen over snel lidmaatschap wanneer die niet kunnen worden waargemaakt. Er wordt gepleit voor een stapsgewijs proces, conform de bestaande procedures en conditionaliteiten.

Er is ook gepeild naar de dubieuze band tussen Servië en Rusland en de gevolgen daarvan voor de onderhandelingen over de Servische toetreding. Servië legt als enig Europees land, naast Wit-Rusland, geen sancties op aan Rusland. EU-lidmaatschap van Servië is ondenkbaar zonder de harmonisatie van hun buitenlands- en veiligheidsbeleid met de rest van Europa. Het spreekt voor zich dat de minister-president deze stelling op Europees en bilateraal niveau zal aankaarten en dat het toenaderingsproces zonder een duidelijk engagement van Servië on hold gezet moet worden.

1.11. Heropbouw van Oekraïne

Tot slot waren er vragen over het naoorlogse Oekraïne. Hoe moet het land na de oorlog heropgebouwd worden en met welk geld?

De Europese Commissie maakt in een mededeling van 18 mei over financiële steun aan Oekraïne het onderscheid tussen financiële steun op de korte termijn, 'relief' genaamd, en financiële steun op de lange termijn, 'reconstruction' genaamd.

Op de korte termijn, voor 'relief' dus, is financiële steun aan de Oekraïense overheid nodig om basisvoorzieningen in stand te houden, om humanitaire hulp te bieden en om de meest essentiële infrastructuur te herstellen. Hiertoe stelt de Commissie voor om Oekraïne dit jaar 9 miljard euro aan liquiditeitssteun te bieden, in de vorm van leningen vergelijkbaar met de eerder verleende macro-financiële bijstand. Zoals hierbij gebruikelijk, vindt de beoogde financiering plaats via middelen die de Commissie namens de Unie leent op de internationale kapitaalmarkt. Deze steun lijkt in de gegeven omstandigheden een gerechtvaardigde uiting van solidariteit.

Wat 'reconstruction' betreft, schetste de Commissie al de eerste uitgangspunten voor internationale samenwerking rond de wederopbouw. Hiermee geeft ze invulling aan het verzoek van de Europese Raad van maart om een 'Ukraine Solidarity Trust Fund' te ontwikkelen. De Commissie stelt voor een 'Ukraine Reconstruction Platform' op te richten, als internationaal coördinatieplatform. Dat platform zal gezamenlijk geleid worden door Oekraïne en de Europese Commissie.

Voor de Europese financiële bijdrage zal de Commissie de 'Rebuild Ukraine'-faciliteit oprichten. De Commissie benadrukt dat een substantiële Europese bijdrage aan de wederopbouw van Oekraïne van belang is, maar tegelijkertijd wijst ze erop dat de Europese begroting niet is voorbereid op dergelijke nieuwe uitgaven. Een van de pistes die de Europese Commissie voorstelt om te onderzoeken is of bevroren Russische tegoeden ingezet kunnen worden voor de financiering van de wederopbouw. In het onderzoek van de Commissie hieromtrent is het aspect van de legaliteit van de maatregelen en de verenigbaarheid ervan met de rechtsstaat van essentieel belang.

Het is in ieder geval belangrijk dat er nu al nagedacht wordt over de vormgeving van de wederopbouw. De minister-president ondersteunt de centrale rol voor Oekraïne bij deze wederopbouw. De link tussen de wederopbouw en de bredere

hervormingsagenda van Oekraïne - met daarbij onder meer aandacht voor de rechtsstaat, goed bestuur en corruptiebestrijding - lijkt hem essentieel. Het is ook belangrijk dat de wederopbouw gebeurt in nauwe samenwerking met andere internationale actoren. Vlaanderen wil graag kijken hoe en op welke wijze het aan de heropbouw kan meewerken.

1.12. Contact met de zaakgelastigde

Sinds de laatste gedachtewisseling heeft de minister-president persoonlijk geen contact meer gehad met de zaakgelastigde van Oekraïne in België, Yehor Pivovarov. De situatie in Oekraïne was natuurlijk wel een vast gespreksonderwerp in de vele andere internationale, politieke contacten die hij sindsdien heeft gehad. Niet in het minst ook tijdens zijn bezoek aan Litouwen.

1.13. World Economic Forum

De bezorgdheid en aandacht voor de situatie in Oekraïne overheerste ook de agenda in Davos. Zo was de minister-president uitgenodigd door de president van het World Economic Forum, Børge Brende, om deel te nemen aan een speciale publiek-private dialoog 'CEOs for Ukraine'. Tijdens deze sessie op uitnodiging werd er gesproken over de vooruitzichten voor Oekraïne en de heropbouw. De sessie werd op politiek niveau bijgewoond door Commissievoorzitster Ursula von der Leyen, de Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken, heel wat leden van het Oekraïense parlement, de burgemeester van Kiev en via videoverbinding sprak ook de premier van Oekraïne hen toe.

Voorts waren er een aantal Oekraïense bedrijfsleiders met aanzienlijke economische activiteiten in het land en vertegenwoordigers van internationale topbedrijven. Dit jaar werd ook het beroemde 'Russia House' omgevormd tot het 'Russian Warcrimes House' waar de wreedheden van de Russische agressie in Oekraïne tentoongesteld werden met een uitgebreide fotoreportage. De minister-president heeft er een rondleiding gekregen van de Vlaamse curator Bjorn Geldhof.

1.14. Crisisoverbruggingsrecht

Er waren tot slot ook vragen over het aantal aanvragen voor het crisisoverbruggingsrecht voor de zelfstandigen die moeilijkheden ondervinden door het conflict tussen Rusland en Oekraïne en de impact op het teelplan van Vlaamse boeren. De minister-president stelt voor deze vragen aan de bevoegde minister Jo Brouns te stellen.

2. Vragen van de leden

2.1. Tussenkoms van Bart Tommelein

Bart Tommelein bevestigt dat zijn fractie veel vragen heeft ingediend. De oorlog in Oekraïne heeft immers veel gevolgen en impact op tal van maatschappelijke en economische sectoren.

Het is van groot belang om de impact van de oorlog in Oekraïne op Vlaanderen en de Vlaamse samenleving en het economisch weefsel te blijven monitoren en de vinger aan de pols te houden. Hij denkt in het bijzonder aan de impact op de economische toegangspoorten als de havens.

Op Europees niveau wordt heel wat ondernomen. De afgelopen maanden werden tal van sanctiepakketten uitgevaardigd en tegelijk heel wat maatregelen genomen.

Het is goed dat dit nauwgezet wordt gevolgd en dat permanent wordt nagegaan waar er ondersteunende maatregelen vanuit de Vlaamse overheid nodig en mogelijk zijn.

In dat kader wil hij een lans breken voor de gevolgen die ook de lokale besturen ondervinden en de taken die zij opnemen. In de eerste plaats gaat het om de opvang en huisvesting van vluchtelingen en ontheemden, maar ook over hun begeleiding naar onderwijs, naar werk en allerlei vormen van hulp. De impact daarvan op de verschillende sociale diensten van de steden en gemeenten is niet te onderschatten, zeker na twee moeilijke COVID-19-jaren. Recent nog meldden de media dat de lokale besturen hun begroting moeilijk konden rondkrijgen.

Het lid vraagt de minister-president en zijn diensten ook in het kader van de bredere Oekraïneproblematiek maximaal af te stemmen met de andere overheden, waaronder de federale overheid, zowel voor het uitvoeren van maatregelen als voor het formuleren van één stem op het Europese en internationale forum waar de oorlog en haar geopolitieke gevolgen worden bediscussieerd. De bevoegdheden tussen Vlaanderen en de federale overheid zijn dan wel verschillend, de belangen moeten wel maximaal gelijk blijven lopen.

Het lid heeft een extra vraag. Begin juni bereikte hem het bericht dat in Donetsk twee Britten en een Marokkaan ter dood veroordeeld zijn door pro-Russische rebellen. Volgens Rusland gaat het om huurlingen die gevangen zijn genomen in de havenstad Marioepol. De Britse regering veegt die beschuldiging van tafel en zegt dat de mannen vrijwillig in het Oekraïense leger vochten en dat ze onder de conventies ter bescherming van de krijgsgevangenen vallen.

Volgt de minister-president, samen met de Federale Regering op of er ook Vlamingen door de Russen werden gevangengenomen?

2.2. Tussenkomen van Karin Brouwers

Karin Brouwers vraagt zich af hoe Vlaanderen en de andere EU-lidstaten de Europese olietekorten gaan opvangen, te meer daar de Arabische OPEC-landen niet bereid zijn meer olie op te pompen.

Vlaanderen wil duidelijk participeren in een wederopbouw in Oekraïne. Er bestaat het idee om de Russische tegoeden in Europa te confisqueren en in te zetten voor de wederopbouw. Die roept klinkt steeds luider. Is dat een reële optie? Kan dat juridisch onderbouwd worden? Ze verwijst naar de discussie daarover in het verslagmoment met Matthias De Moor op 7 juni 2022.

Vandaag heeft de gouverneur van de Nationale Bank gezegd dat er niet zulke positieve vooruitzichten zijn voor de economie en dat er goed over het beleid nagedacht moet worden en het effect op de begroting. Ook de Nederlandse regering verwacht dit jaar dat de economische groei zal stilvallen en zelfs krimpen volgend jaar. Wat verwacht de minister-president voor de Vlaamse economie van dit jaar en volgend jaar? Welke effecten kan de minister-president al vaststellen op het vlak van handel? Welke mogelijke negatieve effecten verwacht hij de komende maanden?

De schendingen van het humanitair recht door het Russische leger zijn schering en inslag in Oekraïne. Onderzoeken lopen om voldoende bewijzen te vinden om de verantwoordelijken daarvoor te kunnen vervolgen. Welke middelen kan Vlaanderen inzetten om dit onderzoek te ondersteunen?

2.3. Tussenkost van Johan Deckmyn

De situatie in Oekraïne is tragisch en volgens *Johan Deckmyn* blijft de steun ter plaatse in Oekraïne nodig. De ambassade in Kiev is gesloten. Is er een mogelijkheid om voor een diplomatiek vertegenwoordiger te zorgen, in Lviv bijvoorbeeld?

Hij vraagt zich af of er een zicht is op de opvang van Oekraïense vluchtelingen bij privépersonen in Vlaanderen. Heel wat Vlamingen waren solidair met Oekraïense vluchtelingen en zorgden voor opvang. Ondertussen begint de opvang lang te duren. Het is humaan en mooi om dat te doen, maar volgens het lid behoort de opvang eigenlijk tot de taak van de overheid. Heeft de minister-president weet van problemen?

Het lid vindt het een vreemde zaak dat er in de sancties voor de invoer van petroleumproducten uit Rusland een verschil wordt gemaakt tussen de invoer via de pijplijn en via de scheepvaart. Wel is hij tevreden dat Vlaanderen de nodige aandacht heeft voor het gelijke speelveld.

Servië is een staat die in zijn Slavisch zijn Rusland ondersteunt, maar daarnaast wil Servië toetreden tot de Europese Unie. Dat is een heikele kwestie. De Westelijke Balkan is een licht ontvlambaar kruitvat en voorzichtigheid is dus geboden. Servië steunt Rusland enerzijds en gaat anderzijds naar Europa. Als Europa heel strikt handelt en Servië bestraft, riskeert men een verharding van de situatie in de Westelijke Balkan. Er is al een probleem in Bosnië met de Republika Srpska. Wil de minister-president daar aandacht aan geven?

Ook wil het lid ingaan, net zoals collega Karin Brouwers, op de bevrozing van de Russische tegoeden van oligarchen en bedrijven in Europa. Daarnaast wordt er gesproken over confiscatie, waar hij niet tegen is, maar waarvan hij vindt dat hiermee een precedent wordt gecreëerd. Hij waarschuwt ervoor dat andere landen zoals China of zelfs schurkenstaten dat ten aanzien van Europa ook kunnen doen.

Ten slotte sluit hij zich aan bij de vraag van collega Bart Tommelein over de krijgsgevangenen. De troepen die gevochten hebben bij de Azovstaalfabriek en via een akkoord gevangen genomen zijn en naar Rusland overgebracht, zullen als terrorist berecht worden. Hij wil weten of Europa een standpunt inneemt. Krijgsgevangenen als terrorist berechten, is zeer verregaand. Ze krijgen immers een andere straf. Wat is de houding van Vlaanderen?

3. Antwoorden van de minister-president

3.1. Inzet lokale besturen

De *minister-president* gaat eerst in op de vraag over de lokale besturen. De dankbaarheid kan niet groot genoeg zijn voor de inspanningen die ze geleverd hebben in corona. Zonder het partnerschap met hen had Vlaanderen dat niet kunnen doen. Vlaanderen leeft het Belfortprincipe nauwgezet na: bijkomende taken die gevraagd worden aan de lokale besturen, worden adequaat vergoed.

Vlaanderen moet het engagement nemen om als er op Europees vlak subsidies kunnen worden aangewend om de lokale besturen bijkomend te vergoeden, dat op zich te nemen.

3.2. Met één stem spreken

Hij begrijpt de oproep om met het federale niveau met één stem te spreken, niet goed. Volgens hem zit Vlaanderen voor dit dossier op één lijn met de federale overheid. Voor een Europese Raad is er natuurlijk wel een standpunt geformuleerd

waarvan men hoopt dat het gevolgd wordt in de Europese Raad. Wat de sancties over de Russische brandstoftoevoer betreft, zaten Vlaanderen en het federale niveau op eenzelfde golflengte om het gelijke speelveld te respecteren. Hij geeft toe dat als hij aan een Overlegcomité deelneemt hij soms ook met een ander standpunt vertrekt.

3.3. Brandstoftoevoer via havens en via de pijplijn

Het onderscheid in de energietoevoer via de pipeline en de havens is gemaakt voor de landen die alleen via land bereikbaar zijn. Vlaanderen kan via zijn ligging aan de zee makkelijk andere markten uit de wereld aanboren. Er is een overgangspe-riode gedefinieerd. Dat is niet wat Vlaanderen idealiter had gewild, maar hij be-grijpt het kader.

3.4. Krijgsgevangenen

Hij heeft geen weet van Vlamingen die gevangen genomen zouden zijn als krijgs-gevangene. Mochten de krijgsgevangenen van de Azov-staalfabriek veroordeeld worden als, moet dat feit mee opgenomen worden in het grote pakket van oor-logsmisdaden. Dat is het standpunt van Vlaanderen. Europa pleit ervoor dat de gevangenen als krijgsgevangenen beschouwd moeten worden en dat ze niet ter dood veroordeeld mogen worden.

3.5. Energietekort

Als er één voordeel uit het tekort aan energie gehaald kan worden, is dat de drang naar de alternatieve energie en het onderzoeksgeld voor alternatieve energie een enorme boost krijgen. De goedkoopste energie is energie die niet verbruikt wordt. Vandaar worden de premies om in de eigen woning te investeren voor mensen met een laag en gemiddeld inkomen enorm verhoogd om het energieverbruik drastisch te kunnen beperken. De aanvragen voor premies stromen binnen.

3.6. Confiscatie Russische goederen

Het confisqueren van de Russische tegoeden klinkt goed, maar men wil het Russi-sche regime treffen en niet de Russen. Dat onderscheid maken, ligt niet voor de hand. Hij waarschuwt voor een drastische aanpak.

3.7. Economische gevolgen voor Vlaanderen

Wat de economische gevolgen betreft, stelt hij de prijsstijgingen vast en de breuk in de 'supply chain'. Ook het consumentenvertrouwen en de koopkracht dalen zien-derogen. De mensen voelen het in hun portemonnee, maar macro-economisch zijn de gevolgen nog niet zichtbaar in Vlaanderen. De situatie op de arbeidsmarkt blijft goed, de logistiek draait nog altijd op volle toeren. Er zijn wel al genoeg indicatoren die aangeven dat de situatie volgend jaar niet meer zo zal zijn.

3.8. Diplomatieke vertegenwoordiging in Oekraïne

Vlaanderen overweegt op dit ogenblik nog niet om een diplomatieke vertegenwoor-diging naar Oekraïne te sturen. Een Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging is niet van die aard dat ze het conflict kan beïnvloeden.

3.9. Opvang van Oekraïeners bij privépersonen

De opvang van Oekraïners bij privépersonen is eindig in de tijd. De minister-pre-sident stelt vast dat veel mensen al lange tijd voor opvang zorgen. Mocht hij het voor het zeggen gehad hebben, had hij onmiddellijk voor collectieve opvang

gezorgd, wat volgens hem meer voordelen biedt. In het begin verliep de opvang via privépersonen. Vlaanderen is voorbereid op een collectieve opvang. Hij heeft respect voor de privéopvang maar geeft ook aan dat die situatie niet tot in lengte van dagen wenselijk is. Hij stelt ook de terugkeer van mensen naar Oekraïne vast.

3.10. Houding van Servië in het conflict

Wat de houding van Servië in het conflict betreft, geeft de minister-president aan dat als Servië – net als Turkije en andere landen – wil toetreden tot de EU het dat moet doen onder alle voorwaarden. Als Servië manifest weigert zich in te schrijven in de sanctiepakketten die de EU aan Rusland oplegt, zet het zich buiten de bespreking. Hij betreurt dat ook zeker gezien de strategische ligging van Servië. Voor Oekraïne, Macedonië en Georgië moet men de lidmaatschapsprocedures en voorwaarden van de EU toepassen, met enige welwillendheid.

Johan Deckmyn verduidelijkt dat hij bij zijn tussenkomst over de diplomatieke vertegenwoordiging in Oekraïne en Rusland niet doelde op het oplossen van conflicten en bemiddelen, maar op een diplomatieke vertegenwoordiging in Lviv bijvoorbeeld, dat als ankerpunt fungeert voor Vlamingen die in Oekraïne in de problemen geraaken. Is dat een mogelijkheid?

Orry Van de Wauwer vult aan dat in de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering een gedetailleerd overzicht is gegeven van de opvang van Oekraïense vluchtelingen in Vlaanderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1348/1).

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Johan DECKMYN
Karin BROUWERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
FIT	Flanders Investment & Trade
ngo	niet-gouvernementele organisatie
OPEC	Organization of the Petroleum Exporting Countries
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
VN	Verenigde Naties